PDF kopie přílohy č. 1 z podání 212628/2025

III. ÚS 1074/25

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Hulmáka, soudce Jana Svatoně a soudkyně zpravodajky Daniely Zemanové o ústavní stížnosti stěžovatele **Libora V[redacted]** bytem [redacted] zastoupeného Mgr. Janem Vrbenským, advokátem, sídlem Křivá 2168/2, Praha 3, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 2024, č. j. 11 Tdo 679/2024-351, usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 12. března 2024, č. j. 55 To 254/2023-296, a rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 31. července 2023, č. j. 6 T 158/2022-252, za účasti **Nejvyššího soudu**, **Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci** a **Okresního soudu v Olomouci**, jako účastníků řízení, a **Nejvyššího státního zastupitelství**, **Krajského státního zastupitelství v Ostravě – pobočky v Olomouci** a **Okresního státního zastupitelství v Olomouci**, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

I.
Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí obecných soudů s tím, že jimi došlo k porušení jeho ústavních práv vyplývajících z čl. 36 odst. 1, čl. 39 a čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 a 2 a čl. 7 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Z ústavní stížnosti a jejích příloh vyplývá, že v záhlaví uvedeným rozsudkem Okresního soudu v Olomouci (dále jen „okresní soud“) byl stěžovatel uznán vinným

ze spáchání přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku. Toho se podle soudu dopustil, stručně řečeno, tak, že po předchozím vzájemném slovním konfliktu ohledně parkování auta poškozeného reagoval na výzvu poškozeného, ať vystoupí z vozidla, že „si to vyřeší hned", tím, že vystoupil z automobilu, zaujal bojový postoj (stejně jako poškozený) a následně udeřil poškozeného jednou ranou pěstí do obličeje, která způsobila pád poškozeného na zem a zranění vyžadující zdravotní ošetření a tři týdny trvající pracovní neschopnost. Za toto jednání byl stěžovatel odsouzen k peněžitému trestu ve výši 27 000 Kč. K závěru o stěžovatelově vině dospěl soud zejména na základě svědeckých výpovědí (incidentu přihlížející sousedky a na místo právě přijíždějících strážníků městské policie). Z nich vyplynulo, že stěžovatel vystoupil z auta na výzvu poškozeného k fyzickému střetnutí, následně oba účastníci incidentu stáli proti sobě v bojovém postavení. Jedinou ránu souboje zasadil stěžovatel. Soud zároveň nepřisvědčil stěžovatelově obhajobě, že jednal v nutné obraně. Podle soudu nelze chování poškozeného hodnotit jako přímo hrozící nebo trvající útok. Poškozený bouchal do stěžovatelova vozidla s tím, aby stěžovatel vystoupil. Stěžovatel v té době seděl ve vozidle a žádný útok mu nehrozil. Stěžovatel tak vystoupil z vozidla s vědomím, že dojde k fyzickému střetu, k němuž tak akceptoval „výzvu" a zaujal bojové postavení. V takové situaci nelze rozdělit účastníky na útočníka a obránce.

3. Proti rozsudku okresního soudu podal stěžovatel odvolání, které Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud") zamítl napadeným usnesením. V jeho odůvodnění se krajský soud ztotožnil se skutkovými i právními závěry okresního soudu. Ani podle krajského soudu nenaplňovalo jednání stěžovatele podmínky nutné obrany. Doplnil, že strážníci se na místě nevyskytovali náhodou, nýbrž na oznámení stěžovatele proti chování poškozeného. Stěžovatel tak věděl, že na místo míří hlídka městské policie (dokonce o tom sám informoval poškozeného). Za nutnou obranu nelze považovat situaci, v níž jsou obě osoby připraveny na sebe vzájemně útočit a dojde mezi nimi k fyzickému napadání. Výzvu k fyzické konfrontaci stěžovatel akceptoval. Ještě před první ranou stěžovatele zapnula blížící se hlídka strážníků výstražnou signalizaci, ale než dojela na místo, ležel již poškozený na zemi. Krajský soud tak dospěl k závěru, že v dané situaci šlo o oboustranné útočení, nikoliv odvracení útoku obráncem. Jestliže stěžovatel vstřícně reagoval na výzvu poškozeného, aby došlo k fyzickému konfliktu, není důležité, kdo incident slovně vyprovokoval. Spoluzavinění poškozeného na celém konfliktu, jak jej popsal i okresní soud, nezbavuje stěžovatele viny.

4. Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel dovolání, které Nejvyšší soud odmítl napadeným usnesením. Mezi závěry soudů nižších stupňů a obsahem provedených důkazů neshledal Nejvyšší soud žádný relevantní rozpor. Soudy hodnotily důkazy logicky a srozumitelně, a to jak jednotlivě, tak v jejich souhrnu. Nejvyšší soud přisvědčil i závěrům o absenci znaků nutné obrany. Stěžovatel vystoupil z vozidla v reakci na jednání poškozeného a zaujal bojové postavení stejně jako on. Šlo o zjevnou akceptaci výzvy k fyzické potyčce. I starší judikatura Nejvyššího soudu uvádí, že v takové situaci nemohly být naplněny podmínky nutné obrany.

II.
Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel namítá, že napadená rozhodnutí jsou materiálně nespravedlivá a porušující jeho základní práva a svobody. Soudy se nevypořádaly s jeho obhajobou a provedené

důkazy hodnotily výhradně v jeho neprospěch. Mezi závěry obecných soudů a obsahem provedených důkazů existuje extrémní rozpor. Stěžovatel je toho názoru, že jeho jednání jednoznačně naplňovalo znaky nutné obrany, což uznalo i Nejvyšší státní zastupitelství. Soudy přehlédly celkový průběh a kontext incidentu mezi stěžovatelem a poškozeným. Klíčové je, že jednání poškozeného představovalo trvající útok. Poškozený stěžovateli bušil do auta a lehal si mu na kapotu, aby stěžovatel nemohl odjet. Údajné přerušení útoku poškozeného soudy nikterak důkazně nepodložily, pouze bez důkazů konstatovaly. Skutečnost, že stěžovatel vystoupil z vozidla, nelze hodnotit jako přijetí výzvy k pěstnímu souboji. Soudy rovněž přehlédly, že to byl právě poškozený, kdo v hlavním líčení opakovaně lhal.

III.
Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

6. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva; ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*).

IV.
Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

7. Ústavní soud dále posoudil obsah ústavní stížnosti a dospěl k závěru, že návrh je zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

8. Ústavní soud opakovaně připomíná, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Není povolán k přezkumu aplikovaného podústavního práva, při porušení běžné zákonnosti či nesprávností nezasahuje do činnosti obecných soudů. Jeho zásah je namístě pouze tehdy, představuje-li takové porušení zároveň porušení ústavně zaručeného základního práva nebo svobody.

9. Stěžovatel v ústavní stížnosti vznáší právě takové námitky, které se týkají výhradně aplikace podústavního práva nebo hodnocení důkazů. Tím se pokouší stavět Ústavní soud do role další instance trestního soudnictví, která provedené důkazy bude autonomně hodnotit. Taková role však Ústavnímu soudu nepřísluší. Ústavní soud do hodnocení důkazů obecnými soudy zasahuje pouze při zjištění extrémního nesouladu mezi provedeným dokazováním a skutkovými a právními závěry z něho vyvozeným. Nepřehodnocuje tedy „běžné“ rozpory mezi provedenými důkazy (např. mezi výpovědí obžalovaného a svědka). V dané věci žádný extrémní rozpor neshledal. Věrohodnosti i obsahu klíčových důkazů věnovaly soudy dostatečnou pozornost (srov. zejména bod 11 rozsudku okresního soudu), jejich logickým závěrům nelze nic vytknout. Skutečnost, že stěžovatel preferuje jiné hodnocení důkazů, nemění nic na ústavní konformitě napadených rozhodnutí. Jejich závěry jsou důkazně podložené, za vadu nelze považovat to, že pro každou dílčí skutečnost neexistuje samostatný přímý důkaz. To však není stav ani neobvyklý, tím méně ústavně nekonformní. Soudy mohou vynést odsuzující rozsudek

dokonce pouze na základě nepřímých důkazů. Závěry soudů o chování obou účastníků incidentu tedy obstojí. Zcela irelevantní je pak skutečnost, zda poškozený v hlavním líčení lhal či nikoliv, neboť jeho výpověď nebyla nikterak důležitým usvědčujícím důkazem.

10. Ústavní soud se neztotožnil ani s námitkami ohledně (ne)naplnění podmínek pro jednání v nutné obraně. Soudy se touto otázkou řádně zabývaly a na základě obsahu zákona (§ 29 trestního zákoníku) a především ustálené praxe, která jej v pestré skutkové realitě aplikuje, dospěly k logickému a srozumitelnému závěru, že stěžovatel v nutné obraně nejednal. Část stěžovatelových námitek vychází z odlišného hodnocení důkazů, pročež Ústavní soud nepovažuje za nutné na ně reagovat, neboť mu přehodnocování důkazů nepřísluší (viz výše). Jde-li o samotnou aplikaci § 29 trestního zákoníku, neshledal Ústavní soud v jejím výsledku žádný ústavní exces.

11. Navzdory tvrzení stěžovatele se soudy nikterak neodchýlily od ustálené bohaté praxe, kterou stěžovatel částečně dezinterpretuje. Jím uplatněné odkazy na judikaturu nejsou přiléhavé, neboť se týkají významně odlišných skutkových situací. Např. ve stěžovatelem dovolávaném usnesení, sp. zn. 6 Tdo 1286/2019, posuzoval Nejvyšší soud fyzické napadení obžalovaným v situaci uvozené následujícím skutkovým stavem: *„poté, co poškozený, vulgárně urážel obžalovaného, kdy ho vyzýval k pěstnímu souboji, doprovázel to i gestikulacemi, kterými ho vyzýval k tomu, aby vyšel před hotel, a toto dále doprovázel slovy "pojď ven a vyřeš to jako chlap", obžalovaný na toto nereagoval a poškozeného si nevšímal, přičemž poškozený využil nestřeženého okamžiku a obžalovaného zezadu udeřil oběma rukama do hlavy (...)"*. K žádnému podobnému jednání poškozeného ve stěžovatelově věci nedošlo. V usnesení, sp. zn. 3 Tdo 1048/2015, řešil Nejvyšší soud útok na silně podnapilého poškozeného, který obžalované *„slovně obtěžoval a byl neodbytný a v jednu chvíli se ohnal rukou po obžalovaném"*, přičemž Nejvyšší soud ani nedospěl k jednoznačnému závěru o naplnění podmínek jednání v nutné obraně, nýbrž o nutnosti takové naplnění důkladně zkoumat.

12. Naproti tomu rozhodovací praxe, na kterou upozornily obecné soudy, se zabývala podobnými skutkovými situacemi, k jaké došlo v dané věci. Usnesením, sp. zn. 6 Tdo 851/2002, rozhodoval Nejvyšší soud ve věci, kde měl obviněný s poškozeným již jeden fyzický konflikt během večera na diskotéce a *„poté poškozený v baru opakovaně vyzýval obviněného, aby s ním šel ven, což akceptoval. Tuto skutečnost soud prvního stupně vyhodnotil tak, že obviněný šel s poškozeným před bar s vědomím, že zde dojde k vzájemnému fyzickému napadení"*. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že je nerozhodné, kdo zasadil první ránu, neboť iniciativa k vzájemnému napadení vyšla jak od poškozeného, tak i od obviněného, který jeho výzvy akceptoval a šel s ním ven. Šlo tedy o oplácení útoku útokem, nikoliv o odvracení útoku obranou. V usnesení, sp. zn. 11 Tdo 1376/2005, posuzoval Nejvyšší soud situaci, v níž *„obžalovaný na výzvy poškozeného evidentně směřující k fyzické konfrontaci, restauraci spolu s poškozeným opustil a šel vlastně vědomě vstříc fyzickému konfliktu, se kterým s ohledem na předchozí jednání poškozeného musel po opuštění restaurace počítat. Přitom mu nic nebránilo v restauraci zůstat, na výzvy poškozeného k odchodu z restaurace nereagovat a tím se fyzickému konfliktu, který ještě bezprostředně nehrozil, vyhnout"*. Mimo rozhodnutí, na která upozornily obecné soudy, lze poukázat rovněž na usnesení, sp. zn. 4 Tdo 1052/2022, vydané v řízení, jehož předmětem bylo napadení poškozeného poté, co *„nejprve vznikl mezi oběma aktéry slovní konflikt ohledně zhasnutí světla v chodbě domu. Obviněný poté přiznal, že byl poškozeným vyzván, aby na něj před domem počkal.*

Takto jednoznačně prokázaný průběh počátku skutkového děje vypovídá o tom, že fyzický konflikt mezi oběma aktéry rozhodně nebyl nepředvídatelný a oba věděli, že se k němu schyluje. Obviněný navíc na výzvu poškozeného před domem vyčkal na jeho příchod, a to za situace, kdy mohl jednoduše odejít a fyzickému incidentu tak předejít. Nelze proto akceptovat námitky obviněného v tom směru, že útok poškozeného byl pro něj překvapující a že se mu pouze bránil, když sám uvedl, že akceptoval výzvu poškozeného, aby na něj počkal". Uvedená praxe tak jasně rozlišuje mezi obranou, která je právem chráněným jednáním, na straně jedné a aktivním jednáním směrem k fyzické konfrontaci, na které nikdo právo nemá, na straně druhé.

13. Podle Ústavního soudu je tak zřejmé, že existuje ustálená praxe, podle níž dobrovolné přijetí výzvy k fyzické konfrontaci, které se lze vyhnout, vylučuje naplnění podmínek nutné obrany, nedoprovází-li výzva druhého účastníka incidentu jednostranný útok nebo jeho hrozba. Tak tomu však ani podle Ústavního soudu v dané věci nebylo. Ani stěžovatel nepopisuje, že by „bušení" a kopání do auta, mělo být útokem proti majetku (a způsobilo snad jakoukoliv relevantní škodu), nýbrž zjevně šlo o emotivní (a nepřijatelný, nikoliv však trestný) způsob komunikace poškozeného. Namítá-li stěžovatel, že byl omezován na osobní svobodě (nemohl z místa odjet bez najetí do poškozeného), pak není ani Ústavnímu soudu zřejmé, jakým způsobem mohl tuto situaci vyřešit tím, že automobil opustí a zahájí fyzickou potyčku (hovoří-li stěžovatel o „lehání poškozeného na kapotu", nic takového z napadených rozhodnutí nevyplývá).

14. Jestliže se nejednalo o obranu proti útoku, nelze se zabývat otázkou, zda zvolená „obrana" nepřesáhla meze zcela zjevně nepřiměřeného způsobu. Ústavní soud tedy nemá důvod zpochybnit závěr soudů, že nešlo o obranu, nýbrž o snahu o poměřování sil. Relevantní jsou rovněž úvahy soudů, že sám stěžovatel přivolal na místo příslušníky městské policie, a přesto se rozhodl řešit situaci protiprávní „svépomocí".

15. Protože Ústavní soud ze shora uvedených důvodů nezjistil namítané porušení základních práv stěžovatele, dospěl k závěru, že jde o návrh zjevně neopodstatněný, a ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 16. října 2025

Milan Hulmák v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Michaela Vrbová

[redacted]